

Dkt. Jim Spiegel, Falsafa ya Dini, Kipindi cha 8, Epistemolojia Iliyorekebishwa

© 2024 Jim Spiegel na Ted Hildebrandt

Huu ni Dkt. James Spiegel katika mafundisho yake kuhusu Falsafa ya Dini. Huu ni kipindi cha 8, Epistemolojia Iliyorekebishwa.

Sawa, tumezungumzia mengi kuhusu uhalalishaji wa kimantiki wa imani katika Mungu na hoja za uungu.

Sasa tutaangalia mbinu ya swali la mantiki ya imani ya kidini ambayo ni tofauti kidogo, na ambayo kwa kweli iliunda mabadiliko makubwa ya mwelekeo katika historia ya usomi na falsafa ya dini katika karne ya 20 na hiyo ni Epistemolojia ya Marekebisha. Mtetezi mkuu wa mbinu hii ni Alvin Plantinga. Kwa hivyo, hapa kuna historia kidogo inayoongoza kwa Plantinga.

Katika hotuba nyingine, tulitaja shule ya mawazo, ambayo inajulikana kama Logical Positivism. Unajua, iliongozwa na watu kama Moritz Schlick, ambao lazima wawe na jina baya zaidi katika historia ya falsafa, na mwingine alitwa Vienna Circle wakiwa vijana mnamo 1917, 1918 walipokuwa wakiendelea. Lengo lao lilikuwa kurudisha falsafa duniani.

Kulikuwa na aina nyingi za udhanifu wa kimetafizikia zenye ubora wa hali ya juu katika karne ya 19 na bado zilitetewa na wasomi wengi mwanzoni mwa karne ya 20, na wanafalsafa hawa katika Mzunguko wa Vienna na wasomi wengine kama wao walitaka kushusha falsafa hadi aina ya kisayansi zaidi ya msingi unaoweza kuthibitishwa, kuheshimiwa, na vitendo. Kwa hivyo, walichofanya ni kubuni kitu kinachoitwa kanuni ya uthibitishaji, wazo kwamba kauli au imani yoyote inahitaji kuthibitishwa kupitia uthibitisho au majaribio ya majaribio na kwamba chochote ambacho hakiwezi kuthibitishwa kisayansi au kuthibitishwa kwa majaribio kingechukuliwa kuwa nje ya mipaka au kisichoweza kujulikana. Kadri wanachanya walivyoendeleza mbinu hii, ikawa na ushawishi zaidi na zaidi, na moja ya matokeo mengi mabaya ya uchanya, bila shaka, ni kwamba imani kuhusu maadili na uzuri na Mungu, roho za wanadamu, huwa hazina maana kabisa bila thamani yoyote ya utambuzi; wangesema.

Ilichukua miongo michache kwa matatizo ya asili katika uchanya kusisitizwa ipasavyo ili hatimaye mtazamo huu uweze kutupiliwa mbali. Lakini wakati huo huo, mawazo chanya yakawa maarufu sana miongoni mwa wasomi, na vizazi vya wanafunzi wa vyuo vikuu Magharibi, Ulaya na vile vile Marekani vikaathiriwa na mtazamo huu, uchanya. Tatizo la msingi zaidi na uchanya ni, kama tulivyobainisha katika hotuba nyingine, kwamba hauwezi kukidhi mahitaji yake yenyewe.

Ikiwa ni kweli kwamba imani yoyote inaheshimika na inahesabiwa haki tu ikiwa inaweza kuthibitishwa au kuonyeshwa kwa majaribio, kanuni hiyo yenyewe haiwezi kuthibitishwa au kuonyeshwa kwa majaribio. Kanuni hii ya uthibitisho si kitu ambacho unaweza kuthibitisha kisayansi. Kwa hivyo , inashindwa mtihani wake yenyewe.

Imejikana yenyewe. Ikiwa uchanya ni kweli, basi tunahitaji kukataa uchanya kama wenye maana ya utambuzi, kwamba ni nadharia isiyo na maana ya utambuzi kulingana na kiwango chake. Lakini tena, mawazo na mwelekeo huu wa uchanya ulikuwa na ushawishi mkubwa, na ulishawishi idadi ya wanafikra katika miaka ya 40, 50, na 60, ambao baadaye walizidi kuwa na shaka kuhusu aina yoyote ya madai ya dini, haswa imani katika Mungu.

Ukafiri, ukanaji Mungu, na shaka ya kidini vikawa mwelekeo chaguo-msingi. Anthony Flew, katika miaka ya 50, 60, na 70, akibishania dhana ya ukanaji Mungu, ikawa kwa kiasi fulani msimamo chaguo-msingi kwa wale waliokuwa wanafalsafa wa dini wanaoheshimika, kuanzia na mtazamo chanya au mwelekeo. Kwa hivyo, kufikia 1966, nataka kusema mnamo Mei 1966, kulikuwa na hadithi ya jalada la Jarida la Time.

Na kuhusu kifo cha Mungu katika chuo hicho, jalada lilisema tu, Je, Mungu Amekufa? Hadithi kuhusu kuongezeka kwa ukanaji Mungu na kuangamia kwa imani ya kidini miongoni mwa wasomi na imani chanya, na ushawishi wa Flew pia, zilikuwa kubwa katika hili. Wakati huo hasa, kama ilivyotokea, katika ofisi ya chini ya msomi katika Chuo cha Calvin, huenda alikuwa katika Jimbo la Wayne wakati huo, Alvin Plantinga alikuwa akiandika kitabu ambacho kilikuwa kikizungumzia suala hili, haswa, je, unahitaji ushahidi wa kuhalalisha imani yako kwa Mungu ili iweze kuheshimika kimantiki, ili uweze kukidhi majukumu yako ya kiakili? Kitabu hiki hatimaye kilichapishwa chini ya kichwa cha habari Mungu na Akili Nyingine. Na hitimisho la Plantinga ni kwamba hapana, huhitaji kutoa, unajua, hoja na ushahidi mkali ili kuthibitishwa kumwamini Mungu.

Na kwa hivyo, aliendeleza tasnifu hii kwa njia muhimu sana kwa miongo kadhaa, akifikia kilele katika utatu huu wa vitabu viitwavyo The Warrant Trilogy, vilivyochapishwa na Oxford University Press katika miaka ya 90 na juzuu ya tatu mwaka wa 2000, akiunda epistemolojia nzima ambayo imejulikana kama epistemolojia iliyorekebishwa. Kwa hivyo nitaelezea mada kuu katika aina ya epistemolojia iliyorekebishwa, na itakuwa wazi jinsi hii ilivyo tofauti na njia za kufikiria kuhusu imani ya kidini na maana ya kuwa mwamini mwenye busara katika Mungu ambazo, unajua, ni za kawaida katika sehemu zingine. Kwa hivyo wanaepistemolojia waliorekebishwa wanasema, Plantinga alijumuisha, kwa kuanzia, kwamba theolojia ya asili si muhimu sana.

Hoja za kuwepo kwa Mungu zina mipaka yake, na zingine, unajua, katika utamaduni wa kuomba msamaha wa kudhaniwa, zimekuwa zikisisitiza hoja hii kwa miaka mingi, zikisisitiza dhambi ya mwanadamu kama aina ya kizuizi katika suala la kushawishika na ushahidi wa Mungu. Lakini pia kuna sababu zingine ambazo Plantinga anasisitiza kwa nini theolojia ya asili, unajua, si muhimu sana, au angalau ina mipaka katika suala la manufaa yake. Kwa hivyo, anafikiri kwamba mtazamo mnyenyekevu zaidi kuhusu matarajio ya theolojia ya asili unafaa.

Na kisha, lakini hiyo ni sawa kwa sababu muumini wa kidini hahitaji uhalalishaji au hoja za ushahidi ili kuunga mkono au kutegemeza imani yake kwa Mungu. Muumini anaweza kudhani tangu mwanzo kwamba Mungu yupo. Kwa hivyo, Alvin Plantinga anapendekeza kwamba imani katika Mungu kwa kweli ni ya msingi ipasavyo, na hiyo ni nadharia kuu katika epistemolojia yake iliyorekebishwa, kwamba imani katika Mungu ni ya msingi ipasavyo.

Na tutazungumzia zaidi kuhusu anachomaanisha hapo, lakini tena, hii ndiyo aina ya istilahi inayowasilisha kwamba tunaweza kuanza na imani katika Mungu. Imani katika Mungu si kitu kinachohitaji kutegemewa au kukisiwa kutoka kwa imani zingine. Imani hiyo katika Mungu inategemea uzoefu, uzoefu fulani tulionao kuhusu ulimwengu.

Na unajua, kwamba si kwamba imani katika Mungu hutokea bila mpangilio, unajua, bila sababu, lakini hapana, yanatokana na uzoefu tulionao. Imani hiyo katika Mungu inathibitishwa na utendaji kazi mzuri wa uwezo wetu wa utambuzi. Ni madai yake kwamba wakati uwezo wetu wa utambuzi unafanya kazi vizuri, basi imani katika Mungu itatokea.

Lakini lazima tupate ukombozi fulani wa kiakili ili kurejesha utendaji mzuri wa kiakili kuhusu imani kuhusu Mungu. Tunahitaji msaada wa Mungu hapa. Hata hivyo, mwanzoni aliutoa katika kile John Calvin anachokiita hisia divinitatis, au hisia ya asili au ufahamu wa Mungu.

Lakini kwa sababu ya athari za dhambi kwenye akili na utendaji kazi wa utambuzi, kwa bahati mbaya, kuna aina ya tabia ya kupotoka kutoka kwenye imani ya Mungu kwa sababu ya dhambi yetu, au angalau kuathiri hilo. Kwa hivyo, tunahitaji msaada maalum wa kimungu ili kurejesha utendaji kazi mzuri wa utambuzi ambao unaweza kupotea kwa sababu ya dhambi yetu. Kwa hivyo, unaweza kuona kwa nini hii inaitwa epistemolojia iliyorekebishwa.

Una msisitizo mkubwa sana kuhusu dhambi ya mwanadamu na hitaji la Mungu kutenda katika akili zetu ili kutuleta katika mwelekeo sahihi wa utambuzi kuelekea Mungu. Kwa hivyo dai kuu na lenye utata zaidi hapa ni imani hii kwamba Mungu au wazo hili kwamba imani katika Mungu ni ya msingi ipasavyo. Lakini kwa nini tuamini kwamba hii ni imani ya msingi ipasavyo? Imani ya msingi ipasavyo ni ile ambayo haikubaliki kwa misingi ya imani zingine.

Hilo ndilo wazo kuu hapo pamoja na msingi sahihi wa imani. Tena, si kwamba imani hazitegemei kitu. Imani zetu zina msingi katika imani kumhusu Mungu, hasa, katika uzoefu, lakini hazitegemei au angalau hazihitaji kutegemezwa au kuhitimishwa kutoka kwa imani zingine.

Lakini Plantinga huendeleza mwelekeo huu wote, akianza na ukosoaji wa misingi ya kitamaduni, ambayo ni nadharia ya epistemolojia. Nadharia kuhusu maarifa, nadharia kuhusu jinsi muundo wa noetiki wa mtu au mfumo wa imani unavyofanya kazi au jinsi unavyopaswa kufanya kazi, na jinsi imani zetu zinavyopaswa kuhusishwa katika muundo wetu wa noetiki. Kwa hivyo misingi ya kitamaduni inasema kwanza kwamba kuna msingi wa imani za mtu na kwamba msingi una imani za msingi, zile ambazo hazikubaliki kwa msingi wa imani zingine, na imani zote zisizo za msingi hatimaye zinahesabiwa haki na imani za kimsingi.

Hadi sasa, hii ni aina ya msingi wa jumla, wazo tu kwamba una imani za msingi zinazosababisha au ambazo tunahitimisha kutokana nazo imani zingine, kwamba kuna imani fulani ambazo hazitegemei imani zingine. Mtegemezi yeyote angethibitisha hilo, lakini kinachofanya msingi wa kitamaduni ni wazo hili kwamba imani ya msingi au ya msingi lazima iwe na mojawapo ya sifa zifuatazo. Inahitaji kujidhihirisha, au dhahiri kwa hisia, au vinginevyo iwe na uhakika au isiyoweza kurekebishwa, kiasi kwamba hakuna njia ambayo inaweza kuwa ya uongo.

Imani za msingi zinazofaa pekee ni zile zinazojidhihirisha zenyewe, dhahiri kwa hisia, au zisizoweza kurekebishwa, zisizoweza kurekebishwa kimantiki, na hilo ni hitaji kubwa linapokuja suala la msingi sahihi, na hapo ndipo Plantinga anapotoa ukosoaji wake. Anakataa hoja ya tatu kwamba imani za msingi zinapaswa kuwa na mojawapo ya sifa hizo. Tatizo hapa ni kwamba tukishikilia mtazamo huu kwamba imani za msingi zinapaswa kuwa dhahiri, dhahiri kwa hisia, au zisizoweza kurekebishwa, itaondoa imani za aina zote.

Itashindwa kueleza imani tulizonazo zinazosema vitu vya kimwili hudumu hata tusipoviangalia, kwamba kuna akili nyingine zaidi ya ya mtu, na kwamba ulimwengu umekuwepo kwa zaidi ya dakika tano, tofauti na kuumbwa kwa mwonekano wa umri na kumbukumbu zilizopandikizwa ndani yetu. Hata imani niliyokula kifungua kinywa asubuhi ya leo na imani za kumbukumbu ni imani za msingi sana. Sote tunaamini mambo haya.

Ungekuwa mwendawazimu kama usingefanya hivyo, lakini huwezi kuthibitisha mambo haya kwa ushahidi au hoja yoyote. Huwezi kuonyesha kwa uhakika kwamba mambo haya ni kweli. Tunayachukulia kama ya msingi.

Jambo kuu ni kwamba ni za msingi, lakini hazijachukuliwa kutoka kwa imani zingine. Kwa hivyo, hii ni ishara hapa kwamba Plantinga anaonyesha kwamba tunahitaji

kulegeza viwango vyetu vya msingi unaofaa na hakika tusingitize kwamba viwe visivyoweza kurekebishwa, viwe dhahiri kila wakati kwa hisia, au vijitokeze. Hiyo si kweli kwa yoyote kati ya mambo haya.

Kwa hivyo, hilo ni tatizo moja kubwa la misingi ya kitamaduni. Lingine ni kwamba haifikii kigezo chake cha msingi unaofaa . Hapa tunaenda na kiwango kingine cha kujikana.

Kwa kuwa misingi ya kitamaduni yenyewe, na madai yake ya msingi sahihi haswa, hayajitokezi, hayaonekani waziwazi kwa hisia, na hakika hayawezi kurekebishwa kimantiki, yanashindwa kiwango chake. Ni kama kanuni ya uthibitishaji na uchanya wa kimantiki. Kwa hivyo, hakuwa wa kwanza kukosoa misingi ya kitamaduni, lakini huenda ndiye aliyetoa pigo kubwa dhidi ya nadharia hii maalum ya epistemolojia.

Kwa hivyo, tukikataa misingi ya kitamaduni, hiyo inatuachia nini? Naam, hilo, unajua, tunahitaji kuwa na mtazamo mkarimu zaidi kuhusu kile kinachoweza kuhesabiwa kama imani ya msingi. Na, ikiwa tutaruhusu imani za msingi kama zile, imani zetu ambazo ni imani za msingi za kumbukumbu, pamoja na imani yetu kwamba watu wengine wana akili, sivyo, jambo ambalo halijawahi kuthibitishwa. Hoja bora kwa hilo ni mbaya sana.

Kisha, pia tutalazimika kujumuisha, ili kuwa thabiti, imani katika Mungu. Imani katika Mungu ambazo, unajua, hasa kwa kuwa zimejengwa katika uzoefu mwingi wa kibinadamu. Kwa hivyo, mtu hahitaji, mtu hahitaji kuhalalisha imani yake katika Mungu kwa ushahidi au imani nyingine.

Tuko ndani ya haki zetu za kiakili kuanza na imani katika Mungu. Na, hiyo ndiyo wazo hapa la imani katika Mungu na imani kuhusu Mungu kuwa wa msingi ipasavyo. Na, kwa njia, unajua, si imani tu, imani tupu kwamba kuna Mungu ambaye ni wa msingi ipasavyo, lakini pia mambo kama vile Mungu anafurahishwa nami, Mungu ananipenda, au Mungu, unajua, anataka nianze kuwapenda watu vizuri zaidi, au, unajua, Mungu hafurahishwi nayo, unajua, maoni fulani niliyotoa ambayo yalikuwa ya kuumiza kwa mtu, unajua, kushawishi aina za hisia kwamba Mungu hafurahishwi au hafurahishwi na kile nilichofanya.

Mambo kama hayo pia ni ya msingi. Sio imani tupu katika Mungu. Na kwa hivyo, hii inafanana na imani zingine nyingi za msingi tunazoshikilia.

Imani hii ya msingi katika Mungu, ikijumuisha kile ambacho tumezungumzia katika muktadha mwingine, ni imani za msingi katika uaminifu wa jumla wa utambuzi wa hisia, kuwepo kwa ulimwengu wa nje, sheria ya usababishi, usawa wa asili, na kuwepo kwa akili zingine. Maelezo mafupi kuhusu kwa nini ninaweka kuwepo kwa ulimwengu wa nje kwenye orodha hiyo kwani, je, si dhahiri kutoka kwa hisia zangu kwamba kuna ulimwengu wa nje? Labda, labda kinachodhaniwa zaidi ni kwamba

ninafahamu ulimwengu wa nje au hata kwamba niko macho sasa na sioti. Tena, hilo si jambo ambalo unaweza kuthibitisha kifalsafa au kisayansi bila kufanya mawazo muhimu ambayo, tena, ni makala ya imani.

Kwa hivyo, hilo linahusiana kwa kiasi fulani na dhana tunayofanya kuhusu uaminifu wa jumla wa utambuzi wa hisia. Hata hivyo, imani kuhusu usababishi na usawa wa asili ni imani za msingi. Na nilitaka kuangazia jambo la mwisho kwenye orodha hiyo kuhusu kuwepo kwa akili zingine.

Hili ni jambo ambalo sote tunalidhani kila siku, ikiwa tuna akili timamu, kuhusu watu wote tunaingiliana nao katika siku yoyote ile, kwamba watu wengine wana imani, mawazo, na hisia zao, kama tunavyofanya sisi. Ingawa hilo ni jambo ambalo sote tunaamini na tunapaswa kuamini, ni jambo ambalo hatuwezi kuthibitisha au kuonyesha kwamba kuna akili halisi nyuma ya nyuso ambazo tunakutana nazo na kuingiliana nazo. Kwa hivyo, ulinganifu hapa kati ya akili zingine ndani ya miili ya wanadamu tunazokutana nazo kila siku na akili nyuma ya ulimwengu ni jambo muhimu, ulinganifu huo, ulinganifu huo.

Na hivi ndivyo Plantinga anavyoonekana kuelewa katika kukipa kitabu chake jina, kitabu cha kwanza alichokiandika kuhusu mada hii, Mungu na Akili Nyingine. Mungu ndiye akili iliyo nyuma ya ulimwengu. Na kama vile ninavyohesabiwa haki kimantiki kuamini kwa njia ya msingi kwamba wanadamu wengine wana akili, vivyo hivyo, kwa mfano, niko ndani ya haki zangu za kiakili katika kuamini kwamba kuna akili iliyo nyuma ya ulimwengu na kuanzia hapo kwa njia ya msingi ipasavyo.

Kwa hivyo, Mungu, unaweza kusema, ni akili nyingine tu ambayo tuna imani ya msingi kumhusu, si tofauti kwa maana moja na akili zingine za kibinadamu tunazokutana nazo na tunazoamini. Bila shaka, yeye ni wa kipekee kwa sababu yeye ni akili isiyo na kikomo, yenye hekima yote, yenye nguvu zote, na akili njema yote nyuma ya ulimwengu kwa ujumla, si tu inayokaa mwili fulani wa binadamu. Kwa hivyo, kuhusu Mungu na akili zingine, tuna imani za msingi kulingana na Plantinga na wanasayansi wengine wa epistem wa Reformed.

Kwa hivyo, Plantinga amekuwa akikosolewa vikali kwa miongo mingi. Kuna upinzani mwingi dhidi ya mawazo yake hapa, kama unavyoweza kufikiria, hasa alipopendekeza mtazamo huu kwa mara ya kwanza katika miaka ya 60 na kisha katika miaka ya 70, akiendeleza mawazo haya. Kuna upinzani mwingi, ukosoaji mwingi kwa sababu alikuwa akiweka shoka lake kwenye mzizi wa mti na kupinga baadhi ya dhana za msingi wa kitamaduni na athari zinazoendelea za upositivism wa kimantiki.

Kwa hivyo, miongoni mwa pingamizi ambazo zimetolewa kwa epistemolojia ya Plantinga ya Reformed ni hii kwamba mbinu yake yote itafanya imani ya msingi iwe ya kiholela, kwamba watu wanaweza kuamini chochote wanachotaka kwa njia ya

msingi, na kwamba kwa namna fulani inafungua milango ya imani isiyowajibika. Jibu la Plantinga hapa ni kwamba inaweza kuwa vigumu sana kuweka kigezo cha msingi sahihi, lakini kwa kweli, jukumu si juu yake kutoa hilo kwa sababu hakuna mtu mwingine aliyeweza kutoa hilo bora zaidi. Kwa hivyo, kwa nini awe na mzigo wa ushahidi wa kutoa? Kwa sababu tu alitambua matatizo ya misingi ya kitamaduni.

Bila shaka angealika maendeleo ya vigezo vizuri hapo, lakini kwa sababu tu ni vigumu kuviweka, haimaanishi kwamba, hiyo inamaanisha chochote kinaendana na msingi sahihi wa imani. Na kisha pingamizi hili lingine, linaloitwa pingamizi kubwa la maboga, hilo ndilo mfano ambao Plantinga anatumia. Ikiwa imani katika Mungu ni ya msingi ipasavyo, kwa nini tusiamini katika mambo ya ajabu kama boga kubwa? Ni marejeleo ya katuni ya Peanuts, kwamba kuna mtu huyu mkubwa wa boga anayekuja na kutoa, sijui, zawadi gani kwa wasichana wadogo na wavulana.

Sijui hata kama ninaelewa hadithi nzima ya katuni hapo, lakini huo ni mfano tu wa imani ya ajabu. Kwa hivyo, je, mtazamo wa Plantinga hauangazii imani za kichaa kama hizo? Nadhani anabainisha, kwa busara na ipasavyo, hakika kutoka kwa mtazamo wa kitheolojia wa Mageuzi, kwamba tofauti kubwa kati ya imani katika Mungu na boga kubwa ni kwamba tuna tabia ya asili ya kumwamini Mungu. Hakuna tabia ya asili ya kuamini katika boga kubwa, mnyama anayeruka wa tambu, au mawazo yoyote ambayo yamependekewa kujaribu kukemea imani katika Mungu.

Tuna sensa ya uungu. Tuna mwelekeo wa asili wa kuamini katika nguvu ya juu. Haijalishi majina gani yanaweza kutajwa katika mila na tamaduni tofauti, kuna mwelekeo huo wa asili, ambao ungeelezea kwa nini 90% zaidi ya idadi ya watu wanaamini na wamewahi kuamini, katika aina fulani ya nguvu ya juu.

Kwa hivyo, hatuhitaji kuwa na wasiwasi kuhusu watu kuamini kabisa katika viumbe vya cockamamie kama vile boga kubwa au mnyama anayeruka wa spaghetti. Kwa hivyo, hivi ndivyo Plantinga anavyojibu pingamizi hizo, na hadi leo, epistemolojia ya Reformed inaheshimiwa sana na inajadiliwa sana. Mwelekeo wa epistemolojia, ambao nadhani unasaidia sana na unatia moyo kwa wale wetu ambao tuna imani za kidini, na unaonyesha kwa nini tuko ndani kabisa ya haki zetu za kiakili za kumwamini Mungu, hata kama hatuna hoja tunazoweza kutoa kutetea imani hiyo.

Tunaweza kuanza na imani katika Mungu, ambayo inaheshimika kikamilifu kutoka kwa mtazamo wa kimantiki.

Huyu ni Dkt. James Spiegel katika mafundisho yake kuhusu Falsafa ya Dini. Huu ni kipindi cha 8, Epistemolojia Iliyorekebishwa.